

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2021

Kunnanhallitus 27.06.2022 § 135

Valtuusto 13.06.2022 § 29

Kuntalaki 121 § Tarkastuslautakunta:

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunta 44 § / 7.6.2022:

"Varapuheenjohtajan esitys:

Tarkastuslautakunta allekirjoittaa arviointikertomuksen vuodelta 2021 ja esittää valtuustolle, että:

- Valtuusto merkitsee arviointikertomuksen tietoonsa saatetuksi

- Valtuusto pyytää syyskuun 2022 loppuun mennessä selvityksen kunnanhallitukselta ja muilta toimijoilta tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esittämiin huomioihin

Päätös: Pykälän käsittelyn aikana puheenjohtajana toimi Rauno Kuha.

Sirkka Illikainen jääväsi itsensä hyvinvointilautakuntaa koskevan osuuden osalta (yhteisöjäävi hyvinvointilautakunnan puheenjohtajuus 1.8.2022 alkaen, yhteisöjäävi- ja osallisuusjäävi suhteessa kunnanhallituksen jäseneen 1.1.2021-17.5.2021) sekä Ranuan Infra Oy:n arvioinnin osalta.

Santeri Ahola on jäävännyt itsensä hyvinvointilautakunnan arvioinnista. Marja-Liisa Vartiainen on jäävännyt itsensä teknisenlautakunnan arvioinnista.

Tämän pykälän osalta pöytäkirja tarkastettiin jääviysasiat huomioituna."

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2021 jaetaan esityslistan mukana.

Päätös: Valtuusto päätti yksimielisesti merkitä tiedoksi arviointikertomuksen vuodelta 2021 ja lähettää sen kunnanhallitukselle toimenpiteitä varten.

Merkitään, että tarkastuslautakunnan jäsen Rauno Kuha esitteli arviointikertomuksen valtuustolle.

Päätösehdotus	Kunnanhallitus pyytää hallintokuntia ja konsernin tytäryhtiöitä käymään lävitse arviointikertomuksessa esille nostetut havainnot ja ilmoittamaan kunnanhallitukselle 31.8.2022 mennessä toimenpiteet, joihin hallintokunnat ja tytäryhtiöt ryhtyvät oman hallinnonalansa ja tytäryhtiön osalta.
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kunnanhallitus 26.09.2022 § 184

Hallintokunnat ja tytäryhtiöt ovat käsitelleet tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen ja antaneet kunnanhallitukselle selvitykset toimenpiteistä, joihin hallintokunta tai tytäryhtiö ryhtyy oman hallinnonalansa osalta.

Hyvinvointilautakunta/sivistystoimi 30.8.2022 § 95
Päivähoitopaikkaa tarvitsevien määrän kasvua arvioidusta 98 lapsesta 149 lapseen voidaan pitää myönteisenä asiana. Varhaiskasvatuksen henkilöstön määrän ja toiminnan tilojen tarve on samalla kasvanut.

Varhaiskasvatuksen tarpeen äkillinen kasvu oli koko maanlaajuinen ilmiö. Viisivuotiaiden sekä ihan pienten lasten määrä kasvoi eniten. Tulevaisuudessa on kiinnitetty huomiota henkilökunnan riittävyyteen rekrytoimalla heti kauden alkuun ryhmäkoon mukaiset henkilöstömitoitukset. Lisätilaa on vuokrattu Ranuan Infralta siihen saakka kunnes uusi päiväkotitoimitus valmistuu. Myös hallinnollisten tehtävien ja toiminnan suunnitteluun täytyy panostaa, jotta työyhteisön työhyvinvointia voidaan pitää yllä. Talouden suunnittelussa pitää huomioida nykyiset toimipaikat, riittävä henkilöstön määrä suhteessa lasten määrään sekä riittävät resurssit johtamiseen. Varhaiskasvatuspalveluiden kysynnän kasvu huomioidaan vuoden 2023 talousarvion valmistelussa sekä tulevien suunnitteluvuosien 2024-2025 valmistelussa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että yläkoulu/lukion tilat on todettu ahtaiksi ja epäkäytännöllisiksi. Valtuusto on varannut 20.12.2021 § 70 talousarvion investointiosassa vuodelle 2022 suunnittelumäärärahan 100 000 euroa yläkoulu/lukio hankesuunnitelmaan edellytyksenä, että tilatarpeiden selvitystyö tehdään 11.4.2022 mennessä. Valtuuston edellyttämä tilatarpeiden selvitystyö on tehty ja käsitelty kunnanhallituksessa 16.3.2022 yhdessä henkilöstön laatiman tilojen käytettävyyttä koskevan selvityksen kanssa. Hankesuunnitelma uuden yläkoulu/lukion rakentamisesta on valmistunut 18.8.2022 ja se esitellään kunnanhallitukselle tulevassa kokouksessa.

Kunnassa järjestettävän ammatillisen koulutuksen yhteistyömahdollisuuksista tehdään syksyn 2022 aikana selvitys lähialueiden ammattioppilaitosten kanssa. Samalla on käynnissä Oppisopimuskoulutus Ranualla -selvitys, joka tehdään lokakuun 2022 loppuun mennessä ja asia saatetaan kunnanhallituksen käsittelyyn.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että uusien toimitilojen suunnittelussa liian voimakas ennakoiva sopeuttaminen voi johtaa negatiiviseen tulokseen. Uuden päiväkodin sekä uuden yläkoulu/lukio tilojen suunnitteluissa on huomioitu tilojen toiminnallisuus ja tilatarpeet on laskettu oppilasmäärät ja pienenevät ryhmäkoot huomioiden.

Tekninen lautakunta 20.9.2022 § 38

Tekninen lautakunta käy läpi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa vuodelta 2021 esille nostetut havainnot ja ilmoittaa kunnanhallitukselle seuraava: Liikuntapaikkojen ja ulkoilureittien osalta opastusta ja reitistöjä kehitetään voimakkaasti ja reitistöjen markkinointi tullessaan panostamaan entistä enemmän, mikäli teknisen toimen esittämät määrärahatarpeet toteutuvat.

Osaston eläköitymisiin ollaan varauduttu oppisopimuskoulutuksella ja tulevassa vuoden 2023 budjetissa varaudutaan siihen, että eläköityvien tilalle palkataan hyvissä ajoin uusia työntekijöitä. Tavoitteena on, että uudet työntekijät ehtivät olla eläkkeelle jäävän perehdytyksessä 1-2 kuukautta.

Kunnan omistama rakennuskanta on uudistunut voimakkaasti ja vanhoja rakennuksia tullaan purkamaan ja myymään pois. Jäljellä jäävien kiinteistöjen kohdalla varaudutaan jatkuviin ylläpitokorjauksiin koskien uutta ja vanaa rakennuskantaa. Tekninen toimi on luopumassa Koivutie 16 rivitaloista. Teknisen osaston suunnitelmissa ei ole rakentaa asuntojaa kunnan omistukseen.

Tonttitarjontaa ylläpitämällä ja rakentaa kaavoittamalla uusia asuntotontteja mahdollistetaan yksityistä asuntotuotantoa kunnan alueella. Asuntotuotanto ei kuulu teknisen osaston toimintaan, vaan asuntojen rakentaminen tapahtuu yksityisten toimijoiden tai kunnan yhtiöiden kautta.

Kunnanhallitus/hallinto/elinkeinojen kehittäminen

Tarkastuslautakunnan mielestä olisi tarpeen kiinnittää tiedottamisessa ja viestinnässä huomiota myös muuhun kuin sosiaalisessa mediassa ja verkossa tapahtuvaan viestintää.

Viestintäkoordinaattorin toimesta on lisätty vahvasti medialle lähetettävien lehdistötiedotteiden määrää. Toiminnan ansiosta mediatiedotteet ovat menneet verrattain hyvällä prosentilla läpi esimerkiksi paikallislehti Kuriirissa, Lapin Kansassa sekä Yle Lapin uutisoinnissa. Kunta tiedottaa säännöllisesti Kuriirissa esimerkiksi kaavoitukseen, vaaleihin ja palveluihinsa liittyvistä asioista maksetuilla ilmoituksilla. Ranuan kunnan viestinnän painopiste tulee jatkossakin olemaan omilla verkkosivuilla ja omissa sosiaalisen median kanavissa. Valtaosa sosiaalisen median sisällöstä linkittää verkkosivuille, joten kuntalaisten ei tarvitse olla sosiaalisen median käyttäjiä löytääkseen merkittävimmät tiedot.

Tarkastuslautakunta katsoo, että kunnan tulisi panostaa erityisesti elinkeinorakenteeseen, vetovoimatekijöihin sekä kansalliseen markkinointiin työvoiman hankkimisen ja elinkeinoelämän näkökulmasta.

Kuntastrategia on päivitetty kesäkuussa 2022. Työn alla ovat tällä hetkellä brändityö, elinkeino-ohjelma ja markkinointisuunnitelma.

Tarkastuslautakunta kysyy, onko uudella rahoituspohjalla mahdollista hoitaa kunnalle jäävät tehtävät ja toteuttaa suunnitteilla olevat investoinnit.

Kunnan taloustilanne on erittäin hyvä. Taseessa on kumulatiivista ylijäämää lähes 14 miljoonaa euroa. Kunnan rahoitusvarallisuus on reilusti kuntien keskiarvoa parempi. Kassan riittävyys on moninkertainen kuntien keskiarvoon verrattuna. Kunnalla on talouden näkökulmasta mahdollisuus toteuttaa kuluneena vuonna päätetyt koulu- ja päiväkotinvestoinnit.

Työterveyslaitoksen Kunta10-tutkimuksen mukaan vuonna 2021 kuntatyöntekijät olivat poissa töistä oman sairauden takia keskimäärin 16,7 päivää. Nuorten työntekijöiden keskiarvo oli 17,7. Valtuusto on asettanut tavoitteeksi alle 15 sairauspäivä/hlö.

Tavoite ei ole realistinen. Tilinpäätöksen 2021 mukaan kunnassa oli 18,3 sairauspv/hlö. Realistinen tavoite on 17 päivää.

Tarkastulautakunta kiinnittää huomiota rekrytointiprosessien tehostamiseen työpaikkailmoitusten oikeanlaisella kohdentamisella ja markkinoinnilla.

Henkilökunnan rekrytointiprosesseja pyritään uudistamaan ja tehostamaan.

Tarkastuslautakunta ehdottaa sijaispankin laajentamista kunnan niille sektoreille, joille se on mahdollista.

Sijaispankin laajentamista muille kunnan sektoreille selvitetään vuonna 2023.

Tarkastuslautakunta kysyy, olisiko Ranualla syytä paneutua aktiivisessa toiminnassa olevien yritysten ajantasaisen yritystietokannan rakentamiseen, jotta ranualaiset yrittäjät voidaan tavoittaa ja heidän tarpeisiinsa vastata.

Ranuan verkkosivuilla on yritysluettelo, jota pidetään yllä yrittäjien itsensä ilmoittamien tietojen mukaisesti. Business Ranua julkaisee myös uutiskirjeitä, jonka tilaajaksi voi kuka tahansa liittyä Business Ranuan verkkosivuilta löytyvän linkin kautta. Business Ranualla noudatetaan nykyaikaisen viestinnän periaatteita, jossa esimerkiksi sähköposteja ja tekstiviestejä lähetetään vain niille henkilöille ja yrityksille, jotka ovat ilmoittautuneet halukkaiksi vastaanottamaan niitä. Business Ranualla ei koeta ongelmaksi ranualaisten yritysten saavuttamista tarpeen niin vaatiessa.

Mitkä ovat ne toimenpiteet, joilla muuttotase saadaan positiiviseksi, jota asetettu tavoite edellyttää?

Kuntamarkkinointiin tulee varata riittävästi määrärahaa vuoden 2023 budjettiin. Lisäksi kunta huolehtii houkuttelevan tonttitarjonnan riittävyydestä kaavoittamalla lisää tontteja. Kunta tekee aktiivista työtä vuokra-asuntotilanteen kanssa pyrkimällä vaikuttamaan ARA:n rahoituksen saamiseen, yksityisen vuokra-asuntotarjonnan kehittämiseen ja Ranuan Vuokra-asunnot Oy:n asuntokannan tason nostamiseen.

Tytäryhtiöt

Ranuan Seudun Matkailu Oy

Millä tavoin Ranuan kunta yhtiön omistajana huolehtii siitä, että yhtiön korjausvelka saadaan ajantasalle riskien hallitsemiseksi?

Kunta takasi RSM Oy:lle 2 miljoonan euron lainan valtuustossa 13.6.2022. Yhtiöllä on päivitetty suunnitelma alueen infrastruktuurin päivittämiseksi ja sitä ollaan toteuttamassa.

Ranuan Vuokra-asunnot Oy

Millä tavoin Ranuan kunta yhtiön omistajana huolehtii siitä, että yhtiön korjausvelka saadaan ajantasalle riskien hallitsemiseksi?

Yhtiössä on toteutettu vuokrahuoneistojen salkutus ja sen mukaiset toimenpiteet on aloitettu kuluvana vuonna. Yhtiön korjausvelan ratkaisemiseksi mietitään parhaillaan sopivinta ratkaisumallia.

Päätösehdotus Kunnanhallitus saattaa edellä mainitun selvityksen tarkastuslautakunnalle.

Muutettu päätösehdotus Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle hyväksyttäväksi hallintokunnilta ja tytäryhtiöiltä saadut vastaukset tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksen huomioihin.

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja asiasta antaa:
kunnanjohtaja Tuomas Aikkila
puh. 040 539 4293, etunimi.sukunimi@ranua.fi

Valtuusto 14.11.2022 § 48
183/02.06.01/2022

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.